

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea din Craiova
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii universitare	Licență, seria 2022-2026
1.6. Forma de organizare	Zi
1.7. Programul de studii	Teologie Ortodoxă Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei			Teologie dogmatică ortodoxă			2.2. Cod	D15TOPL888
2.3. Titularul activităților de curs			IPS prof. univ. dr. Irineu Ion POPA				
2.4. Titularul activităților de seminar/ laborator							
2.5. Anul de studiu	IV	2.5. Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.7. Regimul disciplinei	DF, DO

3. Timpul total estimat (ore pe semestru a activităților didactice)

3.1. Numărul de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp - ore/sapt.					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					2
Examinări					3
Alte activități de cercetare					5
3.7. Total ore studiu individual					58
3.8. Total ore pe semestru					100
3.9. Numărul de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	- Cunoașterea hristologiei și antropologiei Bisericii Ortodoxe, precum și a principiilor gnoseologice specifice Răsăritului; - Cunoașterea metodologiei teologice și a principiilor hermeneutice specifice Ortodoxiei.
4.2. de competențe	Operare pe calculator (Word, AI); capacitatea de sinteză și gândire critică.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Cursul se va desfășura în condițiile impuse de lege, urmând procesul de predare și învățare fizic.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	- Sală specială destinată activităților practice; - Sală virtuală pe platforma Google Classroom.

6. Obiectivele disciplinei – rezultate așteptate ale învățării la formarea cărora contribuie parcurgerea și promovarea disciplinei

Cunoștințe	Studentul/Absolventul: - Cunoaștere învățătura de credință a Bisericii Ortodoxe și identifică diferențele dogmatice și canonice; - Înțelege și cunoaște conceptele eclesiologice, curente și noțiunile specifice eclesiologiei răsăritene, dintr-o perspectivă cronologică și sistematică; - Cunoaște terminologia și noțiunile generale ale <i>Teologiei Dogmatice</i>, dar și evoluția teologiei românești; - Este familiarizat cu operele Sfinților Părinți și ale scriitorilor răsăriteni care au avut un impact considerabil asupra <i>Teologiei Dogmatice</i> moderne; - Cunoaște principalele tendințe în domeniul soteriologiei și a cosmologiei ortodoxe; - Dobânște perspective transdisciplinare în problematica studiului și cercetării dogmatice.
Aptitudini (Abilități)	Studentul/Absolventul: - Asimilează și își împrăstie temeinic adevărul de credință dogmatic, promovat prin învățătura și în viața Bisericii; - Aplică reguli de muncă organizată și eficientă, dobândește atitudini responsabile față de domeniul didactic-științific, pentru valorificarea creativă a propriului potențial, cu respectarea principiilor și a normelor de etică profesională; - Culege informații din medii științifice diverse, adaptând și aplicând aceste valori noi propriei practici liturgice; - Dobândește capacitatea de dialog cu celelalte discipline teologice și ramuri ale științei, în identificarea unei viziuni integratoare.
Responsabilitate și autonomie	Studentul/Absolventul: - Dobândește capacitatea de a distinge adevărul de credință de învățături greșite, respectiv asimilează teoretic și practic adevărul de credință dogmatic, practica liturgică și canonică; - Cunoaște principalele metode de expunere a învățăturii Bisericii; - Își formează capacitatea de a argumenta interdependențele dintre învățătura patristică, expresia liturgică a dogmei și teologia contemporană; - Își formează capacitatea de analiza a problemelor cu implicații pentru Tradiția Bisericii; - Dobândește capacitatea de a argumenta puncte de vedere personale în baza unei analize dogmatice, respectiv de a identifica situații concrete de aplicare a învățăturii răsăritene; - Învăță să folosească corect sursele bibliografice, cu raportare la izvoarele biblice, patristice și filocalice.

7. Conținuturi

7.1. CURS	Modalitatea de desfășurare	Metode de predare	Fond de timp alocat (ore)
1. Introducere în eclesiologia ortodoxă 1.1. Diferențele existente între abordarea eclesiologică răsăriteană și alte abordări; 1.2. Provocări moderne ale eclesiologiei răsăritene.	față în față (săptămâna 1)	Prelegere Materiale didactice imprimare	2 ore
2. Biserica într-o perspectivă diacronică 2.1. Conștiința de sine a Bisericii; 2.2. Istoria comunităților ecleziale ca sursă pentru eclesiologie; 2.3. Identitatea Bisericii de-a lungul secolelor; 2.4. Modele eclesiologice contemporane.	față în față (săptămâna 2)	Prelegere Materiale didactice imprimare	2 ore
3. Biserica, Trupul tainic al Domnului 3.1. Expresii scripturistice folosite pentru a descrie Biserica; 3.2. Fundamentarea dogmatică a expresiei pauline; 3.3. Elemente transversale ale eclesiologiei; 3.4. Întemeierea Bisericii; 3.5. Realitatea socială.	față în față (săptămâna 3)	Prelegere Materiale didactice imprimare	2 ore
4. De la definiții eclesiologice la eclesiologia modernă 4.1. Existența euharistică a Bisericii; 4.2. Biserica și transfigurarea creației; 4.3. Trupul tainic și eshatologia; 4.4. Biserica din perspectiva structurilor.	față în față (săptămâna 4)	Prelegere Materiale didactice imprimare	2 ore
5. Taina Bisericii și Sfintele Taine 5.1. Experiența tainei lui Dumnezeu în Biserică; 5.2. Harul din perspectivă ortodoxă; 5.3. Sfintele Taine și relația lor cu Biserica.	față în față (săptămâna 5)	Prelegere Materiale didactice imprimare	1 ore

6. Tainele de inițiere (I): Botezul și Mirungerea 6.1. Catehumenatul în contextul celor două Taine; 6.2. Istoria dezvoltării celor două Taine; 6.3. Spălare și curățire, ungere și punerea mâinilor; 6.4. Structura liturgică a Tainelor și dimesiunea dogmatică a acestora; 6.5. Antropologia eclezială.	față în față (săptămâna 6)	Prelegere Materiale didactice imprimate	1 ore
7. Tainele de inițiere (II): Euharistia 7.1. De la Cina cea de Taină la Liturghie; 7.2. Euharistia ca Taină și jertfă; 7.3. Relația dintre Euharistie și Biserică; 7.4. Participarea la Taină și rezerva euharistică.	față în față (săptămâna 7)	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
8. Taina Pocăinței 8.1. Istoria Tainei; 8.2. Relația dintre Pocăință, Botez și Euharistie; 8.3. Epitimia și iertarea; 8.4. Diferențe în săvârșirea Tainei; 8.5. Paternitatea duhovnicească și primirea convertiților.	față în față (săptămâna 8)	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
9. Episcopat și autoritate 9.1. Preoția împărătească și vocația sacerdotală; 9.2. Structura ierarhică a Bisericii; 9.3. Rânduiala hirotoniei; 9.4. Caterisirea și dimensiunea existenței comunitare; 9.5. Hirotonia femeii.	față în față (săptămâna 9)	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
10. Căsătorie și monahism 10.1. Iubirea creștină și modelul perihoretic al viețuirii în familie; 10.2. Maternitatea și fecioria în viața ascetică a creștinilor; 10.3. Dimensiunea eshatologică a căsătoriei și a monahismului; 10.4. Textele liturgice rostite la Căsătorie și implicațiile dogmatice; 10.5. Voturile monahale și raportarea lor la experiența conjugală.	față în față (săptămâna 10)	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore

11. Taina Sfântului Maslu 11.1. Tămăduirea în <i>Vechiul Testament</i> și în <i>Noul Testament</i> ; 11.2. Semnul untdelemnului sfințit; 11.3. Dezvoltări liturgice; 11.4. Relația dintre Sfântul Maslu și celelalte Taine; 11.5. Darurile Duhului Sfânt și Taina Sfântului Maslu.	față în față (săptămâna 11)	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
12. Slujirea femeii – o provocare modernă? 12.1. Raportul dintre femei și bărbat în <i>Sfânta Scriptură</i> ; 12.2. Diaconițele; 12.3. Misiunea femeii astăzi.	față în față (săptămâna 12)	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
13. Poziții sinodale privind eclesiologia 13.1. Eclesiologia Conciliului II Vatican; 13.2. Sinodul din Creta și eclesiologia.	față în față (săptămâna 13)	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
14. Autocefalia 14.1. Relația dintre Biserică și națiune; 14.2. Autocefalia și autonomia bisericească; 14.3. Pentarhia și problemele contemporane.	față în față (săptămâna 14)	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore

Bibliografie:

AFANASIEV, Nicokali, *Biserica Sfântului Duh*, traducere de Elena Derevici, Cluj-Napoca, Editura Patmos, 2008.

AGHIORGOUSSIS, IPS Maximos, „The Parish Presbyter and His Bishop: A Review of the Pastoral Roles, Relationship and Authority”, în *St. Vladimir's Theological Quarterly*, vol. 29 (1985), nr. 1, pp. 29-62.

ARONET, Caesar, „Ungerea în contextul Iacob 5”, în *Teologie și Viață*, 22 (2012), nr. 9-12, pp. 136-155.

BEL, Valer, „Taina Maslului – vindecare spre Împărăție”, în *Studia Universitatis. Tehologia Orthodoxa*, vol. 57 (2012) nr. 2, 2012, pp. 37-50.

BISSAS, pr. David G., *Sfântul Maslu, Taina vindecării*, traducere de Dragoș Dâscă, Iași, Editura Doxologia, 2012.

BOBRINSKOY, pr. prof. Boris, *Împărtășirea Sfântului Duh*, traducere de Măriuca și Adrian Alexandrescu, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1999.

IDEM, *Taina Bisericii*, traducere de Vasile Manea, Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2004.

BOT, Lucian Zenoviu, *Dinamica unității ecleziale: comuniunea și comunitățile*, Cluj-Napoca, Editura Presa Clujeană, 2017.

ERICKSON, John, „Autocephaly and Autonomy”, în *St Vladimir's Theological Quarterly*, vol. 60, 2016, nr. 1-2, pp. 91-110.

EVDOKIMOV, Paul, *Taina iubirii. Sfințenia unirii conjugale în lumina tradiției ortodoxe*, București, Editura Christiana, 1994.

FERGUSON, Everett, *Early Church at Work and Worship*, vol. 1: *Ministry, Ordination, Covenant, and Canon*, Cambridge, James Clarke and Co, 2014.

GOREANU, protos. Veniamin, „Autocefalia în Biserica Ortodoxă. Considerații istorico-canonice”, în *Autocefalia: Libertate și demnitate*, București, Editura Basilica a Patriarhiei Române,

- 2010, pp. 50-64.
- HABRA, Georges, *Iubire și senzualitate*, traducere Dora Mezdrea, București, Editura Anastasia, 1994.
- HINSON, E. Glenn, „Ordination in Christian History”, în *Review & Expositor*, vol. 78 (1981), nr. 4, pp. 485-96.
- HOVORUN, Cyril, „Does Primacy Belong to the Nature of the Church?”, în John Chryssavgis (ed.), *Primacy in the Church*, vol. 2: *The Office of Primate and the Authority of Councils*, New York, St. Vladimir's Theological Seminary Press, 2016, pp. 511-530.
- KARRAS, Valerie A, „Priestesses or Priests' Wives: Presbytera in Early Christianity, în *St Vladimir's Theological Quarterly*, vol. 51 (2007), nr. 2-3, pp. 321-45.
- KOKKINAKIS, Athenagoras, „Priesthood as a Sacrament”, în *The Greek Orthodox Theological Review*, vol. 3 (1957), nr. 2, pp. 168-81.
- LARCHET, Jean-Claude, *Viața sacramentală*, traducere din limba franceză de M. Bojin, București, Editura Basilica, 2015.
- LÉCUYER, Joseph, *Le Sacrement de L'ordination. Recherche historique et théologique*, Paris, Beauchesne, 1982.
- L'HULLIER, Pierre, „Problems concerning Autocephaly”, în *The Greek Orthodox Theological Review*, vol. 24, 1976, nr. 2-3, pp. 165-91.
- MANOLACHE, Anca, *Problematica feminină în Biserica lui Hristos. Un capitol de antropologie creștină*, Timișoara, Editura Mitropoliei Banatului, 1994.
- MEYENDORFF, John, *Marriage: An Orthodox Perspective*, St. Vladimir's Seminary Press, New York, 1970.
- IDEM, Paul, *Taina Sfântului Maslu*, traducere Cezar Loghin, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2011.
- MIHOC, pr. prof. Constantin, *Taina căsătoriei și familia creștină în învățăturile marilor Părinți ai Bisericii din secolul IV*, Sibiu, Teofania, 2002.
- MOLDOVAN, pr. prof. Ilie, „În Hristos și în Biserică”. *Adevărul și frumusețea căsătoriei. Teologia iubirii*, vol. 2, Alba Iulia, Editura Reîntregirii, 2007.
- POPA, IPS prof. Irineu, *Biserica în actualitate sau actualitatea Bisericii*, București, Editura Academiei Române, 2018.
- PRUTEANU, ierom. Petru, *Sfântul Maslu și alte slujbe de vindecare*, București, Editura Sophia, 2016.
- SCHMEMANN, prof. Alexander, „Meaningful Storm: Some Reflections on Autocephaly, Tradition and Ecclesiology”, în *St Vladimir's Theological Quarterly*, vol. 15 (1971), nr. 1-2, pp. 10-31.
- SONEA, pr. conf. Cristian, „The Issue of Women Ordination. A Challenge for Orthodox Theology in the 21st Century”, în *Teologia*, an 2017, nr. 1, pp. 31-45.
- STĂNILOAE, pr. prof. Dumitru, „Atragerea ierarhică a lumii spre Sfânta Treime prin Cuvântul Lui Dumnezeu făcut om”, în *Mitropolia Olteniei*, vol. 43 (1991), nr. 2, pp. 14-34.
- IDEM, *Teologia Dogmatică Ortodoxă (III)*, ediția a IV-a, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 2010.
- SUROJ, IPS Antonie, *Taina iubirii*, traducere de Adrian Tănăsescu-Vlas, București, Editura Sophia, 2002.
- TORRANCE, Thomas F., *Royal Priesthood. A Theology of Ordained Ministry*, second edition, Edinburgh, T&T Clark, 2003.
- TRICĂ, Marius C., *Comuniune, sinodalitate și autoritate în Biserică după învățătura ortodoxă și cea romano-catolică*, Presa Universitară Clujeană, 2017.
- UNGUREANU, pr. Dragoș, „Sfântul Maslu – Taina vindecării”, în *Teologie și Viață*, 22 (2012), nr. 9-12, pp. 56-70.
- VOLF, Miroslav, *After our likeness: The Church as the Image of the Trinity*, Cambridge, Grand Rapids, 1998.

7.2. Seminar/laborator	Modalitatea de desfășurare	Metode de predare	Fond de timp alocat (ore)
1. Ecclesiologia Sfântului Ignatie Teoforul	față în față (săptămâna 1-2)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
2. Ecclesiologia Sfântului Ciprian al Cartaginei	față în față (săptămâna 3-4)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
3. Relația dintre stat și Biserică la Eusebiu al Cezareei	față în față (săptămâna 5-6)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
4. Învățătura despre Taine la Sfântul Ambrozie	față în față (săptămâna 7-8)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
5. Preoție și ecclesiologie la Sfântul Ioan Gură de Aur	față în față (săptămâna 9-10)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
6. Ecclesiologia părintelui Dumitru Stăniloae	față în față (săptămâna 11-12)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
7. Ecclesiologia mitropolitului Ioannis Zizioulas	față în față (săptămâna 13-14)	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
Bibliografie:			
FERGUSON, Everett, <i>Early Church at Work and Worship</i>, vol. 1: <i>Ministry, Ordination, Covenant, and Canon</i>, Cambridge, James Clarke and Co, 2014. HABRA, Georges, <i>Iubire și senzualitate</i>, traducere Dora Mezdrea, București, Editura Anastasia, 1994. HINSON, E. Glenn, „Ordination in Christian History”, în <i>Review & Expositor</i>, vol. 78 (1981), nr. 4, pp. 485-96. HOVORUN, Cyril, „Does Primacy Belong to the Nature of the Church?”, în John Chryssavgis (ed.), <i>Primacy in the Church</i>, vol. 2: <i>The Office of Primate and the Authority of Councils</i>, New York, St. Vladimir's Theological Seminary Press, 2016, pp. 511-530. KARRAS, Valerie A, „Priestesses or Priests' Wives: Presbytera in Early Christianity, în <i>St Vladimir's Theological Quarterly</i>, vol. 51 (2007), nr. 2-3, pp. 321-45. KOKKINAKIS, Athenagoras, „Priesthood as a Sacrament”, în <i>The Greek Orthodox Theological Review</i>, vol. 3 (1957), nr. 2, pp. 168-81. PRUTEANU, ierom. Petru, <i>Sfântul Mashu și alte slujbe de vindecare</i>, București, Editura Sophia, 2016. STĂNILOAE, pr. prof. Dumitru, „Atragerea ierarhică a lumii spre Sfânta Treime prin Cuvântul Lui Dumnezeu făcut om”, în <i>Mitropolia Olteniei</i>, vol. 43 (1991), nr. 2, pp. 14-34. IDEM, <i>Teologia Dogmatică Ortodoxă (III)</i>, ediția a IV-a, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 2010. TORRANCE, Thomas F., <i>Royal Priesthood. A Theology of Ordained Ministry</i>, second edition, Edinburgh, T&T Clark, 2003.			

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Temele de curs și seminar propuse sunt subiecte de actualitate în cercetarea fundamentală și aplicativă din domeniul Teologie, disciplina *Teologie dogmatică ortodoxă*. Tematica disciplinei acoperă conceptele majore relevante pentru aplicațiile specifice și pentru standardele comunității academice de profil. Conținuturile de învățare ajută la aprofundarea temeinică a teologiei, răspunzând, prin aceasta, așteptărilor principalilor angajatori ai absolvenților acestei discipline: structurile eclesiale, structurile de asistență socială și structurile din domeniul educației, asigurând și o bună pregătire pentru admiterea la masterat.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1. Criterii de evaluare	9.2. Metode de evaluare	9.3. Pondere din nota finală
9.4. Curs	Modul de analiză, sinteză și integrare a informației teoretice	Examen	70%
9.5. Seminar/laborator	Modul de analiză, sinteză și transfer a cunoștințelor teoretice în lucrările de seminar	Examen parțial	30%
		Lucrare de seminar	
		Activitate de seminar	
9.6. Standard minim de performanță			
• Prezența la curs și seminar (cel puțin 50%); • Participare la seminar (cel puțin 30%); • Utilizarea conceptelor teologice fundamentale în realizarea comunicării învățăturii de credință ortodoxă, respectiv capacitatea de susținere a unui dialog teologie-cultură menit reconfigurării religioase a lumii contemporane.			

Data completării

01.10.2025

Titular de disciplină,
IPS prof. univ. dr. Irineu Ion POPA

Semnătura titularului

Data avizării în departament

01.10.2025

Director de departament,
Pr. lect. univ. dr. Mihai Ciurea

Semnătura directorului de departament,